

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут людини

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій Жильцов

« 13 » _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Метафоричні асоціативні карти та психологічні ігри у роботі
психолога»

для студентів

галузі знань

спеціальності

освітнього рівня

освітньої програми

спеціалізації

053 Психологія

першого (бакалаврського)

053.00.02 Практична психологія

Київ – 2022

Розробники: Клібайс Тетяна Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології.

Викладачі: Клібайс Тетяна Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології. Серeda Олена Юріївна, старший викладач кафедри практичної психології.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) практичної психології.

Протокол від 30.08. 2021 р. №10

Завідувач кафедри _____ (Ольга Лозова)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми підготовки бакалавра) 053.00.02 Практична психологія

____.____. 20__ р.

Керівник освітньої програми _____ (Оксана Красва)
(підпис)

Робочу програму перевірено

01.02.2022 р.

Заступник директора/декана _____ (Роман Павлюк)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	2	-
Семестр	4	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	56	-
Форма семестрового контролю	залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета даного курсу – ознайомити студентів із основними прийомами роботи з метафоричними картами та психологічними іграми в психотерапії, формувати уміння та навички використання цих методів на практиці, сприяти професійному зростанню.

При цьому основними *завданнями* курсу є:

- сформувати розуміння принципів психологічної допомоги при застосуванні метафоричних асоціативних карт та психологічних ігор;
- розвинути здатність до пошуку та аналізу наукової інформації з тематики курсу;
- сформувати здатність до практичного застосування метафоричних асоціативних карт та психологічних ігор в роботі психолога.

3. Результати навчання за дисципліною

Вивчивши курс «Метафоричні асоціативні карти та психологічні ігри у роботі психолога» студент повинен:

Знати:

- основи використання метафори у психологічній допомозі;
- функції метафори в психотерапії;
- основні помилки у використанні метафори в психологічній допомозі;
- принципи створення метафоричних асоціативних карт та психологічних ігор;
- правила екологічної роботи та сфери застосування метафоричних асоціативних карт та психологічних ігор.

Уміти:

- самостійно шукати та аналізувати наукову інформацію з питань застосування метафоричних асоціативних карт та психологічних ігор в психологічній допомозі;
- застосовувати знання курсу для психологічної допомоги клієнтам з різною проблематикою та різних вікових груп;

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I «Методологічні основи використання метафоричних асоціативних карт та ігор у психологічній допомозі»							
Тема 1. Основи використання метафори у психологічній допомозі.	9	4	4	6	-	-	14
Модульний контроль	2						
Разом	22	4	4	6	-	-	14
Змістовий модуль II «Основні принципи та техніки роботи з метафоричними асоціативними картами»							
Тема 2. Використання метафоричних асоціативних карт та психологічних ігор в психологічній практиці.	11	2	2	2	-	-	7
Тема 3. Групова та індивідуальна робота з метафоричними асоціативними картами. Вікові особливості.		2	2	4	-	-	7
Модульний контроль	2						
Разом	24	4	4	6	-	-	14
Змістовий модуль III «Специфіка використання метафоричних асоціативних карт та ігор в залежності від особливостей клієнта»							
Тема 4. Техніки метафоричних асоціативних карт у роботі з невротичними станами. МАК-коучинг.	9	4	4	6	-	-	14
Модульний контроль	2						
Разом	22	4	4	6	-	-	14
Змістовий модуль IV «Створення метафоричних асоціативних карт та ігор»							

Тема 5. Принципи створення метафоричних асоціативних карт.	11	4	4	6	-	-	14
Модульний контроль	2						
Семестровий контроль	30						
Разом	52	4	4	6	-	-	14
Усього	120	16	16	24	-	-	56

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль І.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТАФОРИЧНИХ АСОЦІАТИВНИХ КАРТ ТА ІГОР У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ДОПОМОЗІ.

ЛЕКЦІЯ 1-2. Основи використання метафори у психологічній допомозі. (4 год.).

На чому засновується понятійна система людства. Поняття «метафора», «символ». Функції метафори в психотерапії. Рівні та функції індивідуальної свідомості за О.В. Улибіною. Помилки у використанні метафори. Когнітивна теорія метафори. Дескрипторна теорія метафори. Паттерни поведінки і архетипи К.Г. Юнга. Онтопсихологія. Символічна візуалізація. Психосинтез Р. Ассаджіолі, використання образів.

Основні поняття теми: метафора, символ, образ, знак, когнітивна теорія, дескрипторна теорія, паттерни поведінки, архетипи, онтопсихологія, психосинтез.

Семінарське заняття 1. Основи використання метафори у психологічній допомозі.

Семінарське заняття 2. Символізм у психологічних практиках.

Практичне 1, 2. Перші класичні колоди метафоричних асоціативних карт.

Практичне 3. Вікова періодизація та психологічні ігри.

Змістовий модуль ІІ. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА ТЕХНІКИ РОБОТИ З МЕТАФОРИЧНИМИ АСОЦІАТИВНИМИ КАРТАМИ.

ЛЕКЦІЯ 3. Використання метафоричних асоціативних карт та психологічних ігор в психологічній практиці.

Історія виникнення і особливості методу метафоричних асоціативних карт і психологічних ігор. Типи і види метафоричних асоціативних карт і психологічних ігор. Сфери застосування метафоричних асоціативних карт і психологічних ігор. Способи роботи з метафоричними асоціативними картами. Запити і обмеження. Правила екологічної роботи з метафоричними асоціативними картами. Базові техніки роботи.

Основні поняття теми: метафоричні асоціативні карти, психологічні ігри, запити і обмеження, екологічність в роботі психолога,

ЛЕКЦІЯ 4. Групова та індивідуальна робота з метафоричними асоціативними картами. Вікові особливості.

Особливості застосування метафоричних асоціативних карт і трансформаційних ігор з дітьми. Психологічна робота з підлітками. Групова робота з метафоричними асоціативними картами.

Основні поняття теми: метафоричні карти, психологічні ігри, групова та індивідуальна робота, вікові особливості, дошкільний, молодший шкільний, підлітковий вік.

Семінарське заняття 3. Використання метафоричних асоціативних карт та психологічних ігор в психологічній практиці.

Семінарське заняття 4. Групова та індивідуальна робота з метафоричними асоціативними картами. Вікові особливості.

Практичне заняття 4. Особливості застосування метафоричних асоціативних карт і трансформаційних ігор з дітьми.

Практичне заняття 5. Психологічна робота з підлітками за допомогою метафоричних асоціативних карт і трансформаційних ігор.

Практичне заняття 6. Групова робота з метафоричними асоціативними картами.

Змістовий модуль III.

СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ МЕТАФОРИЧНИХ АСОЦІАТИВНИХ КАРТ ТА ІГОР В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЗАПИТУ КЛІЄНТА.

ЛЕКЦІЯ 5-6. Техніки метафоричних асоціативних карт у роботі з невротичними станами. МАК-коучинг.

Робота з невротичними станами. Основні причини невротичних станів. Внутрішні та зовнішні конфлікти, батьківські настановлення та настановлення та сімейні сценарії, порушення в системі ставлень. Коучинг за допомогою метафоричних асоціативних карт. Постановка мети. Колесо життя.

Основні поняття теми: невроз, конфлікт, сімейний сценарій, базові настановлення, коучинг.

Семінарське заняття 5-6. Техніки метафоричних асоціативних карт у роботі з невротичними станами. МАК-коучинг.

Практичне заняття 7. Техніки метафоричних асоціативних карт у роботі з конфліктами. Сімейне консультування і трансформаційна психологічна гра.

Практичне заняття 8. Робота з травмою техніками метафоричних асоціативних карт.

Практичне заняття 9. Психологічна гра і метафоричні асоціативні карти як шляхи до видужання.

Змістовий модуль IV. СТВОРЕННЯ МЕТАФОРИЧНИХ АСОЦІАТИВНИХ КАРТ ТА ІГОР.

ЛЕКЦІЯ 7-8. Принципи створення метафоричних асоціативних карт та психологічних ігор. (4 год.).

Алгоритм створення метафоричних асоціативних карт та ігор. Вимоги до підбору слів. Практичні підказки по створенню набору метафоричних асоціативних карт. Визначення задуму. Підбір картинок. Обробка зображень. Розміри. Дизайн і верстання. Друк та укомплектування. Технічні характеристики метафоричних асоціативних карт.

Основні поняття теми: метафоричні асоціативні карти, задум, сфери психологічної реальності, слоган, афірмація, метафора, зоровий ряд, асоціативний експеримент, ключова тема, обробка зображень.

Семінарське заняття 7-8. Принципи створення метафоричних асоціативних карт.

Практичне заняття 10-11. Метафоричні асоціативні карти та соціальні трансформаційні ігри. Принципи створення.

Практичне заняття 12. Розробка психологічних ігор для коучингу.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	3	3	3	2	3	3	3	3
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30	3	30	3	30
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		13	92	13	92	13	92	13	92
Максимальна кількість балів: 368									
Розрахунок коефіцієнта: $368 : 100 = 3,68$; $K = 3,68$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

Самостійна робота студентів:

Змістовий модуль 1 (14 год).

1. Прочитайте с. 105-120 монографії О.В. Улибіної «Психологія буденної свідомості» <https://pps.ranepa.ru/Publication2/2001/a3619c67-d9bf-e611-80d0-005056a06105/583c6401ecdc3.pdf>
2. Проаналізуйте структуру, функції та «мову» буденної свідомості, Роль міфа, символу та знака у взаємодії різних рівнів свідомості.

Змістовий модуль 2 (14 год).

1. Продивіться відео демонстративної сесії МАК <https://www.youtube.com/watch?v=QuNc9VgWiAw>
2. Охарактеризуйте особливості сесії.

Змістовий модуль 3 (14 год).

1. Продивіться відео навчання тренерів і хід дитячої трансформаційної гри «Коржик» <https://www.youtube.com/watch?v=mvn8weOhoNs> <https://www.youtube.com/watch?v=oKW3yviqPik>
2. Законспектуйте особливості перебігу гри та необхідні компетенції ведучого. Як ви думаєте, у чому полягають труднощі проведення гри? Які зміни ви побачили під час гри у учасників? У чому її сенс?

Змістовий модуль 4 (14 год).

1. Прочитайте статтю Бриль М.М. <http://appspsychology.org.ua/data/jrn/v1/i52/13.pdf>
2. Опишіть особливості застосування МАК у профконсультуванні і вимоги сучасності.

Критерії оцінювання:

1. Подана студентом робота повністю відповідає поставленому завданню – 2 б.
2. Всі завдання самостійної роботи виконані повністю – 1 б.
3. В роботі виконано глибокий аналіз інформації – 1 б.
4. Робота подана на перевірку вчасно – 1 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Формою модульного контролю є тестові завдання. За кожну правильну відповідь на завдання студент отримує один бал. Максимальний бал за модульну контрольну роботу – 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Формою семестрового контролю є залік.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Не передбачено.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни
«Метафоричні асоціативні карти та психологічні ігри у роботі психолога»
Разом: 120 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 16 год., практичне заняття – 24 год.,
самостійна робота – 56 год.

Модулі	Модуль І «»	Модуль ІІ «»		Модуль ІІІ «»	Змістовий модуль ІV «»
Кількість балів за модуль	92 бали	92 бали		92 бали	92 бали
Тема	Основи використання метафори у психологічній допомозі	Використання метафоричних асоціативних карт та психологічних ігор в психологічній практиці.	Групова та індивідуальна робота з метафоричними асоціативними картами. Вікові особливості.	Техніки метафоричних асоціативних карт у роботі з неврротичними станами. МАК-коучінг.	Принципи створення метафоричних асоціативних карт.
Лекції	2 бали	1 бал	1 бал	2 бали	2 бали
Практичні заняття	(11 балів)	(11 балів)	(11 балів)	(11 балів)	(11 балів)

Семінарські заняття	Основи використання метафори у психологічній допомозі. (11 балів)	Символізм у психологічних практиках. (11 балів)	Використання метафоричних карт та психологічних історій в практиці. (11 балів)	Групова та індивідуальна робота з метафоричними асоціативними картами. Вікові особливості. (11 балів)	Техніки метафоричних асоціативних карт у роботі з невротичними станами. МАК-коучінг. (22 балів)	Принципи створення метафоричних асоціативних карт. (22 балів)
	2х5 балів	2х5 балів	2х5 балів	2х5 балів	2х5 балів	2х5 балів
Самостійна робота						
Види поточного контролю						
Підсумковий контроль	Загальна сума балів за семестр – 100 балів (368 балів із застосуванням коефіцієнта 3, 68).					
	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Блінов О. А. Метафоричні асоціативні карти як сучасний метод психологічної хірургії / О. А. Блінов // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки : зб. наук. пр. Київського Національного університету ім. Тараса Шевченка. – Київ. – 2016. – Вип. 4 (29). – С. 6–11.
2. Шебанова В. Метафоричні асоціативні карти в роботі психолога. // Проблеми сучасної психології. – 2020. Шлях доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/16080>
англомовна версія: <http://journals.urau.ua/index.php/2227-6246/article/view/215393/215476>
3. Фабрічева М. Метафоричні асоціативні карти, як можливість читати несвідоме. - 100 с. Шлях доступу: <https://www.twirpx.com/file/2414875/>

Додаткова література:

1. Принципы и способы использования ассоциативных карт в психологии и психотерапии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://psypractice.com/publications/na-prieme/printsipy-i-sposoby-ispolzovaniyaassotsiativnykh-kart-v-psikhologii-i-psikhoterapii/>. – 19.06.2015. – Загл. с экрана.
2. Galina Popova, Olesya Grinchenko. Використання метафоричних асоціативних карт у процесі професійного самовизначення студентів-психологів: результати апробації коучингової колоди «Супервізія». Шлях доступу: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/psychology/article/view/1443>
3. Кузьменко Т. Інноваційний арт-терапевтичний інструментарій для психоконсультації та психокорекції. Методичний посібник. – Переяслав-Хмельницький, 2018. Шлях доступу: <http://ephseir.phdpu.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/4229/25%20%D0%9A%D1%83%D0%B7%D1%8C%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%A2.%D0%9C.%20%D0%9F%D0%A5%D0%94%D0%9F%D0%A3.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
4. Лемешко Т. 50 технік МАК на всі випадки життя. - Україна, 2017. - 61 с.